

TL 2029 Türk Kültürü Araştırmaları

Öğretim Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Can TEZİÇ.

15. Hafta

Soru ve Cevaplar

Tekrar Edilecek Konular

Rus (Sovyet) Etnos Okuluna Karşılaştırmalı Bir Bakış ve Yu. Bromley, Yu. Bromley'in Metodolojisinde Etnos, Dikey Doğrultuda Etnik Toplulukların Taksonomik Seviyede İncelenmesi, Yatay Doğrultuda Farklı Tarihi Periyodlarda Etnik Sistemin İncelenmesi, İkel Toplumlarda Etno-Sosyal Süreç, Erken Feodal (Köle) ve Feodal Dönemde Etno-sosyal Süreç, Kapitalist Dönemde Etno-Sosyal Süreç, Sosyalist Dönemde Etno-Sosyal Süreç

Dönem Sonunda Elde Edilen Sonuç:

Etnos olgusunu bir sistem olarak farklı bilim adamları farklı boyutlarda incelemiştir. Bu bilim adamlarından biri olan Yu. Bromley, geliştirmiş olduğu metodoloji içerisinde etnos olgusunu yatay ve dikey taksonomik doğrular içerisinde incelenmiştir.

Bromley geliştirmiş olduğu “ethnikos” ve “etno-sosyal organizma” terimleri ile de etnos olgusunun dinamik bir yapı olarak tarih boyunca hareket halinde olduğunu yapmış olduğu çalışmalarında farklı örnekler ile göstermektedir.

Bromley, etnik sistemi dikey taksonomik doğrultuda incelenirken, hiyerarşik bir düzlemde *sub-etnos*, *meta-etnos* gibi kavramlara bağlı olarak *meta-etno-linguistic-birlikler*, *meta-etno-konfessional-birlikler*, *meta-etno-ekonomik-*

birlikler ve *meta-etno-politik-birlikler* gibi kavramların ayrıntılarına değinmektedir. Bromley, bu taksonomik düzlemde ayrıca etnos ve etnografik grup ayrımına da değinmektedir.

Diğer taraftan etnik sistem yatay taksonomik düzlemde insanlık tarihi ekonomik üretim biçimleri kriter alınarak kronolojik evrelere ayrılmıştır. Bu tarihsel kronoloji içerisinde farklı üretim biçimlerinin sonucu olarak tarih sahnesine çıkmış etnik-sistemler kabile, halk (narod), millet (natsiya) olarak farklı alt bölümlerde ele alınmış ve bu olguların oluşum koşulları örnekler ile incelenmiştir.

Dönemin Genel Olarak Değerlendirilmesi

Bromley etnos olgusunu ele alırken etnonim olgusundan yola çıkmaktadır. Etnonimlerin en belirleyici unsurunun kuşaklar boyunca sürdürülebilirlik özelliği olduğunun altını çizmiştir. İnsanları bir etnonim altında neyin birleştirildiği sorusu ise, gruplar arasında kurulan karşıtlık ilişkisi esnasında belirleyici olan kültür, dil gibi objektif öğelerin olduğu belirtilmiştir. Guruba özgü objektif öğelerden türemiş ikincil bir olgu olarak etnik bilinç olgusu ise Bromley'in metodolojisindeki en önemli noktalardan biridir. Etnik bilinç, etnos olgusuna özellikle dikey taksonomik düzlemde dinamik bir karakter kazandıran en önemli olguların başında gelmektedir. Bu düzlem üzerinde bilinç ve bilincin yoğunluğu ilişkisi sub-etnos, etnos, meta-etnos'lar arasındaki hiyerarşiyi belirlerken, aynı şekilde etnik bilinç bir kriter olarak etnik gruplar ve etnografik grupların tayininde de temel rolü oynar.

Diğer taraftan, yatay taksonomik düzlemde insanlık tarihi ekonomik üretim biçimleri kriter alınarak kronolojik evrelere ayrılmıştır. Bu tarihsel periyodizasyon içerisinde farklı üretim biçimlerinin sonucu olarak tarih

sahnesine çıkmış etnik-sistemler kabile, halk, millet olarak farklı alt bölümlerde ele alınmış ve bu sistemlerin oluşma mantığı örnekler ile incelenmiştir.

Ethnikos ve etno-sosyal organizma terimleri ise Bromley'in etnos olgusunu açıklarken geliştirmiş olduğu özel terimler olup, bu olgular arasındaki dönüşüm etnos olgusunun dinamik bir yapı olduğunu kanıtlayan bir başka noktadır.

Temel Kaynak

Teziç, M.C. (2017) Yu. V. Bromley'in Metodolojisinde Etnos Olgusunun Dikey ve Yatay Taksonomik Düzlemlerde İncelenişi. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. Cilt. 14, Sayı 1. ss. 185-205.

Yardımcı Kaynaklar:

Banks, M. (1999) *Ethnicity: Anthropological Constructions*. Routledge.

Fenton, S. (2003) *Ethnicity*. Cambridge, UK: Polity, Oxford, Malden, MA: Blackwell.

Hutchinson, J.; A. D. Smith. *Ethnicity*. (1996). Oxford University Press: Oxford, New York. ss.3-14.

Teziç, M.C. (2013) Rassmotreniye russkoye (sovyetskoy) teorii etnosa cherez konstruktivistskuyu perspektivu «primordial'nıy konstruktivizm». *Obshestvo-sreda-razvitiye*. no. 4. ss. 109-113.